

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

1

בפני כב' השופט נמרוד פלקס, סגן הנשיא

התובעת

נ.ד.ס.

ע"י ב"כ עוה"ד ורדה בן דוד

נגד

הנתבע

א.ב.ה.

ע"י ב"כ עוה"ד מאיר שגב

2

פסק דין

1. תביעה להרחבת זמני שהות הנתבע עם ילדי הצדדים. התובעת והנתבע נשאו כדמו"י ביום 11.11.2006, והתגרשו ביום 29.05.2016. מנשואיהם נולדו לצדדים שלושה קטינים: נ.ה., בן 10; נ.ה., בן 8; א.ה., בת 5. הסכם הגירושין בין הצדדים נחתם ואושר בבית הדין הרבני. באשר לסוגיית המשמורת נקבע, כי משמורת הקטינים תיוותר בידי התובעת, תוך שהנתבע ישהה במחיצתם מידי יום שני בין 16:30 ל-20:00.
2. הסעד לו עותרת התובעת הוא, כי בית המשפט יורה על הרחבת זמני שהות הנתבע עם הקטינים, כך שישהה במחיצתם פעמיים בשבוע, לרבות לינה, וכן בכל סופשבוע שני. לטענת התובעת, לנתבע היכולת לעמוד בהסדרי שהות רחבים יותר, וכי בהימנעותו מלעשות כן, אין הוא ממלא אחר חובותיו כהורה. עוד טוענת התובעת שנוכח התנהלות הנתבע, וזמני השהות המצומצמים ביותר נאלצת היא להתמודד לבדה עם גידול הקטינים.
3. כבר עתה ייאמר כי בקשת התובעת עוסקת בקשר החשוב שבין אב לילדיו. פשיטא, כי טובת הקטינים שיהיה להם קשר תקין ומשמעותי עם אביהם.
4. בכתב הגנתו העלה הנתבע שלל טענות סתמיות, באשר לאי יכולתו להרחיב זמני שהותו עם הקטינים. כך למשל, טען כי אוהב הוא את ילדיו, דא עקא, נוכח היותו מחוסר עבודה, לא יעלה בידו לעמוד בהרחבת הסדרי השהות. עוד טען הנתבע שכעת מתגורר הוא עם אביו, ומאחר שבית מגוריהם נתון לעיקול, נבצר ממנו להרחיב את זמני שהייתו עם ילדיו.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

- 1 5. לא מצאתי בכתב ההגנה ולו טעם ענייני אחד להבהרת אי יכולת הנתבע לפעול לשם הרחבת
- 2 משכי שהותו עם הקטינים - ילדיו שלו.
- 3
- 4 6. ביום 02.10.17, הוריתי על הגשת תסקיר עו"ס לסדרי דין. בצוק העיתים ומחמת קשיי
- 5 התקשרות עם הנתבע, התסקיר הוגש רק בחלוף למעלה משנה. משכך, לאחר מספר הודעות
- 6 העו"ס, כי התסקיר מתעכב בהעדר שיתוף פעולה מצד הנתבע, ביום 15.07.18, הוריתי אף
- 7 לחייבו בהוצאות.
- 8
- 9 7. אם לא די בכל האמור לעיל, תסקיר העו"ס, מיום 25.11.18, העלה תמונת מצב עצובה
- 10 ומצערת, של שלושה קטינים המשוועים לקשר עם אביהם מולידם, בעוד שזה האחרון אינו
- 11 טורח לעשות דבר על מנת לאפשר קשר אמיתי, בריא ותקין.
- 12
- 13 8. כך גם עולה מתסקיר העו"ס, כי הנתבע אינו פנוי להבין את חשיבות מעורבותו ונוכחותו
- 14 בחיי הקטינים, ועיקר עיסוקו סובב סביב חייו הוא. הנתבע אינו מעורה במסגרות החינוך
- 15 של הקטינים, ולמצער בחיי היום יום שלהם, ואין לו כל נוכחות אקטיבית בחייהם.
- 16
- 17 9. בשולי הדברים יוער, כי תסקיר העו"ס העלה אף ממצאים באשר לאי פניות התובעת לצרכי
- 18 ילדיה. ברם, למרבה הצער, על כתפיה מוטל מרבית עול גידול הקטינים, אם לא כולו.
- 19
- 20 10. משכך, המליצה העו"ס כי מידי יום שני בשבוע יאסוף האב את הקטינים ממסגרות החינוך
- 21 ויחזירם עד השעה 20:00, וככל שיתאפשר לו, ישהה עמם בסופי שבוע, חגים וכיוצא"ב.
- 22
- 23 11. זה המקום לציין כי למעשה, מתסקיר העו"ס עלה שהחלופה המתאימה ביותר, היא דווקא
- 24 זו המתווה זמני שהות פעמיים בשבוע, לרבות לינה וסופי שבוע, נוכח חסך הילדים בדמות
- 25 האב, וחסרונו בחייהם. דא עקא, למרבה הצער, נבצר מן העו"ס להמליץ על חלופה זו, היות
- 26 שהאב עסוק בעצמו ואינו פנוי לראות את מצוקת ילדיו, ואת הצורך הטבעי והמתבקש
- 27 בנוכחותו בחייהם.
- 28
- 29 12. התובעת בתגובתה, הדגישה את קשייה הכרוכים בגידול הקטינים לבדה בחיי היום יום.
- 30 לשיטת התובעת, יש להרחיב את זמני השהות הנתבע עם הקטינים, ולמצער, נוכח התנגדותו
- 31 הנחרצת לעשות כן, לחייבו בפיצוי כספי.
- 32
- 33 13. הנתבע אינו מוכן ליטול על עצמו את איסוף הקטינים, בתואנה כי הוא אמנם מסכים עם
- 34 המלצות העו"ס, אך עקב אילוצי לוחות זמנים הנובעים מעבודתו, נבצר ממנו לאספם
- 35 ממסגרות החינוך.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

- 1
2 14. תביעת התובעת נתמכת למעשה בהמלצות התסקיר, וכאמור הנתבע לא הצביע על כל טעם
3 מדוע לא יתכבד ויפנה מזמנו בכדי לקיים קשר משמעותי עם ילדיו. למותר לציין, כי הדין
4 הנוהג הוא שיש לאמץ את המלצות תסקיר מפורט ומנומק, אלא אם ניתן טעם משכנע מדוע
5 לא לעשות כן. טעם מעין זה לא ניתן. כאמור המלצת העו"ס היא, כי טובת הילדים מחייבת
6 שהות וקשר משמעותי עם אביהם, והטעם היחיד שאינה ממליצה לעשות כן הוא סירוב
7 הנתבע.
8
9 15. סעיף 15 לחוק **הכשרות המשפטית והאפוטרופסות**, תשכ"ב-1962, מטיל חובה על ההורים
10 לדאוג לצרכי הקטינים. הביטוי צרכי הקטין משתרע הן על סיפוק צרכיו החומריים, והן על
11 צרכיו הנפשיים – רגשיים. קרי, חינוך, עיצוב אישיות, תמיכה וכבוד וכיוצ"ב. עם התפרקות
12 תא משפחתי, לעיתים עולמם של הקטינים נחרב עליהם, ללא קשר לסיבות שהובילו
13 לפירוקן. לא אחת חווים קטינים סערת רגשות קשה, ומצויים בבלבול רב. פירוק התא
14 המשפחתי הופך את הקטינים לבעלי "גולגולת דקה" ביחס להתנהלות הוריהם ולכן שמירת
15 ערכי היציבות, שמירת דמויות שני ההורים ביחס לקטינים נדרשת ביתר שאת. ראו: תמ"ש
16 (קריית) 37245-07-13 **פלונית נ' פלוני** (2014).
17
18 16. שהות ילדים עם הוריהם היא זכות טבעית הנתונה להם. הוריהם חייבים בה והיא אינה
19 תלויה בבחירה שרירותית של מי מהם להסכים לה או להימנע ממנה. לזמני שהות סדירים
20 ותקינים חשיבות עליונה להתפתחות תקינה של קטינים וליכולתם לבנות קשרים זוגיים
21 והוריים בעתיד. זמני שהות משמרים להם לקטינים דמות אב ואם, ומסייעים בגיבוש
22 זהותם.
23
24 17. אין צורך להכביר מילים על חשיבות הקשר בין שני ההורים, ההורה המשמורן והלא
25 משמורן, לילדיהם. הקשר ההדוק, והסדיר הוכר במחקרים כאבן בוחן להתפתחות תקינה
26 של קטינים וליכולתם לעבד באופן בריא יותר את משברי הגירושין, עמם נאלצים הם
27 להתמודד, על לא עוול בכפם. ממצאי המחקרים מלמדים, כי חשיבות האב להתפתחות
28 תקינה של ילדיו, אינה נופלת מזו של האם. יוצא אפוא, כי הורה הפוגם באיכות הקשר, פוגע
29 למעשה בהתפתחותו התקינה של הקטין. ראו: י" מזא"ה, "אכיפה של הסדרי ראייה",
30 **הפרקליט**, נא תשע"א עמ' 227 (להלן – "מזא"ה"). לא זו אף זו, מקום בו ניתוק קשר בין
31 הורה לילדו גרם לנזקים קיצוניים, הכירה הפסיקה בחיוב אב בפיצוי בגין נזקים אלו. ראו:
32 ע"א 2034/98 **אמין נ' אמין**, פ"ד נג(5), 69 (1999).
33
34 18. חשוב להדגיש, טובת הילד היא כי חרף גירושי הוריו, יישאר הוא בקשר רציף ומלא עם שני
35 ההורים. מחקרים מראים כי מידת הפגיעה בילד מושפעת באופן ניכר מהשאלה אם ההורים

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

- 1 נשארים בקשר מלא ופעיל עם ילדיהם. ככל ששניהם מקיימים קשר יציב, רציף ומלא, כך
2 קטנה מידת הפגיעה. ראו: מזא"ה בעמ' 230.
- 3
- 4 19. במקרה דנן דומה, כי הנתבע נמנע בתואנות שווא ובתירוצים מתירוצים שונים, מלפעול
5 להרחבת זמני שהותו עם ילדיו. עלי לקבוע בצער, כי תירוצי הנתבע שנמצאו בלתי מספקים,
6 מעוררים תחושה קשה כאילו טובת הקטינים אינה בראש מעייניו. התנהלות זו של הנתבע
7 פוגעת בנפשם של הקטינים, אשר באופן טבעי, מבקשים את קרבת אביהם, ונוכחים פעם
8 אחר פעם כי הלה מבכר לעסוק בענייניו ולדאוג לרווחתו האישית.
- 9
- 10 20. יחד עם זאת, ולמעשה בלית ברירה, מקבל אני את המלצות העו"ס, לפיהן ישהה הנתבע
11 במחיצת ילדיו אך פעם בשבוע, נוכח ממצאי העו"ס בתסקירה אשר הובאו לעיל. אכן נקודת
12 המוצא בדיני משפחה בכלל, ובקביעת זמני שהות בפרט, היא טובת הקטינים. משכך, יכול
13 ותאמר כי מן הראוי היה לחייב את הנתבע להרחיב את הסדרי השהות, ולמצער, לחייבו
14 לאספס מן המסגרות החינוכיות. אולם, דומני, כי אפשר שבחיוב מעין זה תושג תוצאה
15 הפוכה. שעה שנקודת המוצא היא טובת הקטינים, נדרש שלא להעמידם במצב בו ימתינו
16 לאביהם עד בוש, עם סיום הפעילות במסגרות החינוך, תוך שהאב מסיבותיו השמורות עמו,
17 בוחר שלא להגיע, ולמצער, מודיע כי לא יגיע.
- 18
- 19 21. לדברים האמורים, יש להוסיף את האינטרס של ההורה המשמורן המתמודד התמודדות
20 כפולה - גם בשל עול הטיפול המוגבר וגם בשל ההתמודדות מול תחושת הקטינים. ככל
21 שיקבע כי הנתבע יאסוף את הקטינים ממסגרות החינוך, אכן יכול שיעלה בידי התובעת
22 ליטול על עצמה התחייבויות שונות, לרבות עבודה, ואולי אף לפנות מעט זמן לעצמה. דא
23 עקא, מקום בו עולה החשש האמור לעיל, נוכח סירוב הנתבע להתחייב להרחבת זמני שהות,
24 עקב תירוציו השונים, התובעת אף היא עלולה להיפגע ממצב דברים בו יעמיד הנתבע את
25 התובעת והקטינים בפני עובדה מוגמרת ולא יקיים את הסדרי השהות.
- 26
- 27 22. יחד עם זאת, קשה להלום מצב בו ייצא חוטא נשכר. הנתבע שעומד בסירובו וממאן לנקוט
28 ולו במאמצים קלים על מנת להעניק לילדיו את השהות אתו, מטיל על התובעת, בין היתר,
29 גם נטל כלכלי גדול יותר. משכך, הריני מוצא לנכון לחייבו בדמי טיפול. אבאר.
- 30
- 31 23. הלכה ידועה היא כי מקום בו הנתבע כמעט ואינו נפגש עם הקטינים, יש מקום לחייבו בדמי
32 טיפול כחלק מחיוב המזונות. ראו: א' גריידי, נ' שלם, **מזונות ילדים הלכה ומעשה** הוצאת
33 חוקת המשפחה בע"מ, עדכון מס' 5 ינואר 2016, עמ' 165; ע"א 180/80 **תמיר נ' תמיר**,
34 פ"ד לד(4) 499, 503 (1980); עמ"ש (חיפה) 36151-12-17 **פלונית נ' אלמוני** (2018).
- 35

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

24. הנה כי כן, בענייננו, הנתבע נאות לראות את הקטינים למשך 4 שעות בשבוע. הא ותו לא.
אין הנתבע שוהה עם הקטינים בסופי שבוע, אין הוא שוהה במחיצתם בחופשות, וכאמור לעיל, אינו נוקט אף במאמצים להרחבת זמני שהות אלו. יוצא אפוא, כי עול הגידול, הן ברובד הכלכלי, והן ברובד המנטלי, נופל רובו ככולו על כתפי האם. ה"פיצוי" על פגיעה בקטין עקב התרחקות של הלא-משמורן, יבוא בד"כ בחיוב כספי המגלם את דמי הטיפול העודפים; מדובר במעשה יומיומי, שלא בנקל ניתן לשנותו.

25. הואיל והנתבע אינו מתראה עם הילדים כנדרש להם ובכך אינו מקל על האם את הטיפול בילדים, לילדים יש הוצאות טיפול הניתן להם על ידי אימם, וזאת מעבר לשעות הצהרון או המועדוניות. לכך יש להוסיף את העובדה שהאם היא משמורנית פיזית מלאה לקטינים וברי אפוא שכתוצאה מכך נפגעת יכולת הכנסתה, שכן האב אינו תורם מזמנו ולו במעט לגידול הקטינים. אף אם לאור גיל הקטינים לא ניתן לחייב את האב לשלם לאם דמי טיפול, יש מקום לקחת בחשבון את ההפחתה ביכולת ההכנסה של האם, בשל המשמורת המלאה, שכן ברור שהיא היחידה הדואגת לטיפול בקטינים בעת חוליים, בעת חופשות וכיו"ב.

26. בשולי הדברים אעיר, כי אכן לכאורה היה מקום לדון בסוגיית דמי הטיפול בתביעה עצמאית להגדלת מזונות. ברם, סבורני שבנסיבות דנן בהן נטל הטיפול הכמעט בלעדי בילדים מוטל על כתפיה השחוחות של התובעת, שורת הצדק מחייבת סטייה מסדרי הדין ומתן הסעד של דמי טיפול, אשר לא התבקש בצורתו זו (אלא התבקש פיצוי כספי), בגדרי התובענה דנן.

אשר על כן, הנני מורה כדלקמן:

א. ניתן בזה להמלצות התסקיר תוקף של פסק דין, אך זאת תוך השינוי לפיו האב יאסוף את הקטינים מבית האם. למען הסר ספק ההוראה האמורה חלה אף על חיוב הצדדים לקבל הדרכה הורית והפניית הילדים לטיפול רגשי, כהמלצת התסקיר.

ב. אשר על כן, האב יאסוף את הקטינים מבית אמם, בכל יום שני בשבוע, וישהה במחיצתם בין השעות 16:30 ל-20:00.

ג. בשל סירוב הנתבע לאסוף את הקטינים ממסגרות החינוך, יישא הוא בדמי טיפול עבור הקטינים בסכום של 800 ₪ לחודש. למען הסר ספק יובהר, החיוב בדמי טיפול מהווה חלק מהחיוב במזונות, ויעמוד בתוקף מיום הגשת תסקיר העו"ס – קרי, מיום 25.11.18 ועד החלטה אחרת של בית המשפט. מובן, כי בידי התובעת לפנות אל לשכת ההוצאה לפועל לשם אכיפת חיוב מזונות זה, ללא צורך בהחלטה נוספת של בית המשפט.

בית משפט לענייני משפחה בירושלים

3 פברואר 2019

תלה"מ 17-07-63032 נ.ד.ס. נ' א.ב.ה.

- 1
- 2 ד. ככל שברצון הנתבע לפעול לביטול החיוב, יתכבד הלה ויודיעני כי מוכן הוא לאסוף ילדיו
- 3 ממסגרות החינוך, ובקשתו תידון בהתאם.
- 4
- 5 ה. העו"ס לסדרי דין תעדכן את בית המשפט בדבר מקום טיפול מתאים לצדדים כהמלצתה
- 6 בתוך 45 יום.
- 7
- 8 ו. למען הסר ספק יובהר לנתבע כי ככל שלא ימלא אחר הוראות פסק דין זה בידי בית המשפט
- 9 הסמכות להפעיל אף מיוזמתו סנקציות לשם אכיפת החלטותיו, לרבות איסור יציאתו מן
- 10 הארץ, שלילת רישיון נהיגה, איסור שימוש בכרטיסי חיוב והמחאות, ואף סנקציות של
- 11 מאסר וקנס בהתאם להוראות **פקודת בזיון בית המשפט**.
- 12
- 13
- 14 ניתן היום, כ"ח שבט תשע"ט, 3 פברואר 2019, בהעדר הצדדים.
- 15
- 16 נמרוד פלקס, שופט, סגן נשיא
- 17
- 18